

מה מקומו של הכאב האישי במילוי התפקיד המקצועי, כמורה ומחנך?

למסירותם של המורים, וברנשטיין ביניהם, היתה תרומה עצומה לכוח עמידתם של הילדים והנוער בגטו. רבים היו חסרי הורים או חסרי בית, ומירה, פדגוגית בחסד, דבקה בתפקידה גם בעיצומן של האקציות, בהן גורשו או נרצחו יקיריה, בני משפחתה ורבים מתלמידיה.

שפת ההוראה בביה"ס שניהלה היתה יידיש, אך בכל הכיתות לימדו לשון וספרות עברית, תנ"ך וכן תולדות עם ישראל. כך חיזקו בקרב התלמידים את רגש הגאווה הלאומית, כחיסון בפני מציאות של השפלה ודיכוי. מירה תרמה לרוח זו, באמצעות יצירה ומשחק, והותירה בקרב תלמידיה זיכרונות עזים. הם מזכירים בכתביהם כיצד העלו יחד מחזה על-פי "שלוש מתנות" מאת י.ל. פרץ, ואיך התעלו בעזרת המורה מירה על הרעב, הדלות והחשש הכבד מפני העתיד.

ילידת וילנה, ליטא, 1901. בוגרת הסמינר למורים בוילנה, ולאחר מכן מנהלת בית-הספר התיכון הריאלי ביידיש – הגימנסיה היהודית.

לאחר הטבח ההמוני בפונאר (6-10.1941) נכלאה בגטו. בהמשך הצטרפה למחתרת של תנועות הנוער, פ.פ.א.ו. (ארגון פרטיזנים מאוחד) שהוקמה בראשית 1942. מירה בלטה בקרב קבוצה גדולה של מורים ואנשי תרבות, שהקימו רשת חינוך ענפה בגטו וילנה, בה למדו אלפי ילדים. באחת האקציות שהתקיימו במהלך חיסול הגטו (יולי-ספטמבר 1943) נשלחה מירה ברנשטיין למחנה המוות מיידנק, ושם נרצחה.

"בינות לכל אלה –

גם מירה. מורה היא.

ילדה לה בזרוע – כספר-תורה היא.

וילד מחזיק בה. סביב לה בלבד

עדת תלמידיה יחדו מהלכת".

שיר שכתב ב-10 במאי 1943, המשורר

אברהם סוצקבר, מניצולי גטו וילנה, ובו

משתקפת מירה כדמות חמה, מגוננת

ומסורה, שעבודתה עם הילדים משולה

לעבודת-קודש. תרגום: שמשון מלצר

חברי ועד הסתדרות המורים היידישאים בוילנה בשנות השלושים. מירה ברנשטיין עומדת שנייה משמאל.